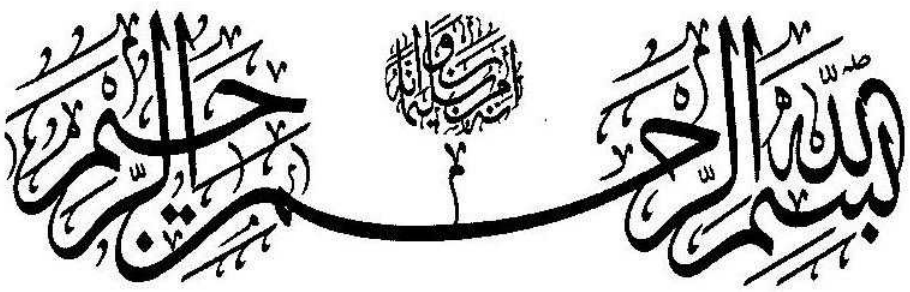

نکات کلیدی و بانک آزمون

نه گام اساسی در درس پژوهی

تالیف:
اشرف کریمی

www.ketab.ir

پیدار

عنوان و نام پدیدآور	:	نه گام اساسی در درس‌پژوهی/ مولفین اشرف کریمی...[و دیگران].
مشخصات نشر	:	کرج: پیدار، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۷۰ ص.: جدول؛ ۲۲×۲۹ س‌م.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۹۶۹۶۵-۱-۲ ریال۲۰۰۰۰۰ :
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	مولفین اشرف کریمی، فریبا سلیمی، فاطمه دهقانی، ژاله جعفری‌اوغول‌بیگ.
یادداشت	:	کتابنامه: ص.۶۹ - ۷۰.
موضوع	:	درس‌پژوهی
موضوع	:	*Lessen study
موضوع	:	تدریس اثربخش
موضوع	:	Effective teaching
شناسه افزوده	:	کریمیاشرف۱۳۵۱ -
رده بندی کنگره	:	ن۸۷ ۱۳۹۵LB۱۰۲۵/۳
رده بندی دیویی	:	۳۷۱/۱۰۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۴۹۰۱۲۶

نکات کلیدی و بانک آزمون نه گام اساسی در درس پژوهی

- تألیف: اشرف کریمی
- ناشر: پیدار
- تعداد صفحات: ۷۰ صفحه
- نوبت چاپ:اول-۱۳۹۵
- شمارگان: ۱۰۰ جلد
- قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

کلّیهٔ حقوق برای ناشر محفوظ است.

مرکز پخش: انتشارات پیدار

تلفن: ۳۴۴۶۰۷۳۷-۳۴۴۶۰۶۴۸-۳۴۴۵۰۱۵۳-۳۴۲۰۸۵۰۷-۰۲۶

www.pidar.ir

www.hamrah-pnu.ir

www.ketab.ir

Lesson Study

مقدمه

بیش از یک دهه از معرفی و ترویج درس پژوهی در ایران می‌گذرد. کارگزاران آموزشی آن را به عنوان مدلی برای به سازی آموزش ارزیابی می‌کنند و پژوهشگران آموزشی آن را به مثابه الگوی پرورش حرفه‌ای معلمان در مدرسه ترویج می‌کنند. یافته‌های پژوهشی از اجرای درس پژوهی در ایران نشان می‌دهد، معلمان زن بیش‌تر از مردان و تازه‌کاران بیش از آن‌هایی که سابقه خدمت بیش‌تری دارند به درس پژوهی علاقه نشان می‌دهند. مدارس ابتدایی بیش‌تر از متوسطه، و مدارس خصوصی و کم جمعیت بیش از مدارس دولتی و پرجمعیت از اجرای درس پژوهی به مثابه هسته‌های تحول در آموزش و یادگیری استقبال می‌کنند. ابتدا گام‌های به سازی کوتاه و بعضاً ناهموار است ولی به تدریج معلمان و دانش‌آموزان حضور و مشارکت سایر همکاران را در کلاس درس عادی و صرفاً برای یادگیری از یکدیگر تلقی می‌کنند و می‌آموزند که واکاوی چگونگی تدریس معلم به مثابه ارزیابی شخص او نیست و در نشست‌های بازاندیشی تدریس بیش‌تر بر فرآیند آموزش و یادگیری در کلاس درس تأکید می‌کنند تا آموزگار.

درس پژوهی الگوی عملی بازبینی مداوم الگوهای ذهنی و بازاندیشی مشارکتی عمل کارگزاران آموزشی و الگویی موثر برای بهبود مستمر آموزش در مدرسه محسوب می‌شود. درس پژوهی به مثابه روش نوین پژوهش در عمل و هسته‌های کوچک تحول در آموزش، به گسترش پژوهش و تولید دانش حرفه‌ای در مدرسه کمک می‌کند. به علاوه بر فرآیند یادگیری گروهی و به سازی مستمر (تدوین برنامه، اجرا، بازبینی و بازاندیشی، یادگیری و ترویج یافته‌ها) مبتنی است و فرصتی برای سهیم شدن کارگزاران آموزشی در تجربه‌های یکدیگر را فراهم می‌آورد.

در درس پژوهی معلمی که خودش معلم واقعی یک کلاس است با مسئله‌ای مواجه می‌شود مثلاً چگونه می‌توانم مبحث شیمی، فیزیک یا انشا را بهتر درس بدهم؟ با یک علامت سئوال مواجه شده است. با معلم همتای خودش مثلاً کلاس بغلی که او هم مثلاً کلاس پنجم است با هم می‌نشینند، یکی می‌گوید تو چطور این مبحث را درس می‌دهی؟ بیا با هم یک طرح درس بنویسیم؟ خانم دکتر کاترین لوئیس و دکتر سرکار آرانی معتقد هستند که می‌تواند بیش از دو نفر و حتی نفر باشد و در آمریکا و ژاپن تعداد زیادی از افراد کنار هم می‌نشینند و طرح درسی می‌نویسند و طرح درسی که توسط گروه نوشته شد. یکی از معلم‌ها در کلاس خودش شروع به تدریس می‌کند؛ و معلم‌های دیگر بدون این که دخالتی در تدریس بکنند. کار همکار خود را تماشا می‌کنند. بعد از این که تدریس تمام شد. معلم‌ها در رابطه با نحوه‌ی تدریس این معلم به گفتگوی علمی می‌نشینند. دکتر سرکار آرانی معتقد هستند که در این گفتگوهای حرفه‌ای ایده‌های جدید شکل می‌گیرند؛ و معلم‌ها از یکدیگر یاد می‌گیرند. مدرسه می‌شود مدرسه‌ی یادگیرنده، کلاس می‌شود کلاس یادگیرنده. همان کلاسی که شما من را در آن راه نمی‌دادید و اگر وزیر آموزش و پرورش هم می‌گفت شما در را باز نمی‌کردید، خودتان در کلاس را باز می‌کنید و من را به کلاس دعوت می‌کنید، دوست یا دوستانی را به کلاس می‌آورید و می‌گویید، ببینید من در کلاس چگونه درس می‌دهم؟ بدیهی است که من که به کلاس شما آمده‌ام می‌خواهم محاسن شما را ببینم.

اولین بار که این ایده حدود ۲۰ سال پیش توسط خانم کاترین لوئیس به آمریکا برد شد معلمان آمریکا اصلاً مثل ژاپنی‌ها نبودند که از این ایده استقبال کنند؛ معلم‌ها علاقه‌مند نبودند که کسی دیگر بیاید و شیوه‌ی تدریسشان را مشاهده کند لذا به جای او چشم دوربین کار گذاشتند؛ و به جای گوش‌ها ضبط صدایی آوردند که معلم خودش صدای خودش را ضبط می‌کرد این یک خودارزیابی است که معلم خودش صدا و فیلم خودش را می‌دید. آقای دکتر سرکار آرانی می‌گویند یک بار صدای خودتان را در کلاس ضبط کنید بعد آن را گوش کنید و ببینید چه اشتباهاتی کرده‌اید. با این کار به بازاندیشی تدریس می‌پردازید.

امید است فرهنگ درس پژوهی در کشور عزیزمان ایران نیز جایگاه حقیقی خود را پیدا کند.

این کتاب با استناد به منابع مکتوب داخلی، ترجمه شده خارجی و شیوه‌نامه و مکتوبات وزارت آموزش و پرورش درباره طرح درس پژوهی تألیف و تدوین و در بعضی از مواقع مطالب عیناً با ذکر منبع آورده شده است و در اختیار همکاران قرار گرفته. تمامی مطالب ارایه شده در این کتاب به صورت مرحله‌ای می‌باشد و مجریان درس پژوهی می‌توانند با استناد به این کتاب تمام مراحل درس پژوهی را طبق نظم خاصی اجرا کنند.

درپایان از مسئولین اداره ملارد بلاخص رئیس اداره ، معاونت ابتدایی ، معاونت پژوهش ،گروه های آموزشی ابتدایی ،وکلیه پرسنل و کارکنان مدرسه زکیه که با ایجاد محیط صمیمی و علمی و حمایت های بی دریغ خود در تولید این اثر سهیم بودند، کمال قدردانی به عمل می اید

تابستان ۱۳۹۵

www.ketab.ir

Lesson Study

فهرست

عنوان	صفحه
پیشگفتار	
مقدمه	
فصل ۱	۵
درس پژوهی در یک نگاه	
فصل دو	
تشکیل گروه درس پژوهی	۱۴
فصل سوم	
تعیین مسأله و انتخاب موضوع درس پژوهی	۱۸
فصل چهارم	
برنامه‌ریزی و طراحی درس	۲۵
فصل پنجم	
آموزش درس و مشاهده آن (تدریس اول)	۳۶
فصل ششم	
ارزشیابی تدریس اول و انعکاس تأثیر آن	۴۸
فصل هفتم	
اصلاح تدریس و آموزش مجدد آن (تدریس دوم)	۵۴
فصل هشتم	
ارزشیابی و بازاندیشی تدریس دوم	۵۹
فصل نهم	
گزارش‌نویسی درس پژوهی	۶۳
منابع	

www.ketab.ir